

dáti dělníkovi nebo zřízení odstupné ve výši jednotýdenní až čtyřtýdenní mzdy, kterou určí rozhodčí komise se zřetelem k poměrům, uvedeným pod lit. c).

Zákon čís. 330/21, Sb. z. a n. o závodních výborech nehornických považuje propuštění dělníka z práce za neoprávněné, uzná-li komise, že propuštění jest vzhledem k chování se zaměstnance, k jeho stáří a k době trvání jeho pracovního poměru, jakož i k jeho poměrům rodinným a majetkovým nespravedlivě příkré.

V tom případě uloží rozhodčí komise zaměstnavateli buď přijati zaměstnance zpět do práce, nebo postarati se mu o podobné zaměstnání jiné, nebo poskytnouti mu peněžitě odstupné.

Z rozhodnutí ve věcech pracovních.

Služební smlouva

§ 1151. 723.

Pozůstali po redaktoru nemohou se domáhati na jeho zaměstnavateli náhrady škody proto, že smluvní podmínkou redaktorova služebního poměru bylo, aby redaktor nebyl příslušníkem stávkové organizace, následkem čehož prý vzhledem k § 124 zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 Sb. z. a n., nebyly jim vyměřeny zvýšené započítovací požitky. Rozh. nejv. soudu z 10. XI. 1933, Rv I 342/32, Váž. obč. 13.000.

§ 1152. 724.

Zaměstnanec, který neuposlechl příkazů zaměstnavatelových co do místa, kde má konati práci, nemá nároku na mzdu, která mu tím ušla. Rozh. vrch. rozh. s. horn. z 9. IV. 1930, č. j. Vhrs 21/30, Ústupský 420.

§ 23 z. č. 244/22. 725.

Na beh lehoty podľa § 23 zák. č. 244/1922 Sb. z. a n. je bez vlivu, že žalobník uplatňoval svoj nárok v lehote před nepríslušným úradom. Rozh. nejv. soudu z 5. IX. 1933, Rv III 850/32, Pravný obzor 1389.

Obchodní pomocníci

§ 13. 726.

Zaměstnavatelovo právo žádati, aby mu zaměstnanec vydal bezprávně přijatou provisi neb odměnu (§ 13 zák. o obch. pom.), nezávisí na průkazu, že zaměstnanec za přijatou provisi neb odměnu vykonal také činnost pro třetí osobu, od níž provisi neb odměnu obdržel. Záleží jen na tom, že odměna nebo provise, již zaměstnanec přijal od toho, s kým uzavřel nebo zprostředkoval obchod pro zaměstnavatele, byla přijata bezprávně.

Zaměstnavateli přísluší právo, stanovené v § 13, druhý odstavec zák. o obch. pom., nejen tehdy, byla-li mu způsobena skutečná škoda. Zaměstnavatel má vždy proti zaměstnanci nárok na vydání provise zaměstnancem bezprávně přijaté, ale nárok na náhradu škody by mohl vedle toho uplatňovati jen potud, pokud jeho škoda převyšuje provisi (odměnu), bezprávně přijatou.

Jak vidět, zákon o závodních výborech v podnicích nehornických skýtá zaměstnancům před libovolným propuštěním z práce podstatnou ochranu, kterou zákon o závodních radách hornických, z příčin výše uvedených, nezna.

Je pravda, že v hornictví dochází k vypořádání zaměstnanců zpravidla způsobem rozhodným, při čemž závodní rady spolupůsobí, totiž snaží se propuštění buď odvrátit nebo zmenšiti jeho rozsah, nebo dbají při propuštění určité sociální spravedlnosti. To však nemluví proti rozšíření ochrany horníků také při propouštění jednotlivém aspoň v rozsahu, jako je tomu v jiných oborech průmyslu.

Vzájemnou pohledávku zaměstnavatelu na vydání provisi lze započítati na pohledávku zaměstnavcovu na zaplacení služebních požitků. Rozh. nejv. soudu z 17. XI. 1933, Rv I 1719/31, Váž. obč. 13.024.

Pokud jde o odměny, které žalobce přijal od dodavatelů žalované firmy, přihlížely nižší soudy jen k provisi v úhrnné částce 50.000 Kč, jež podle souhlasného přednesu obou stran přijal žalobce jako zaměstnanec žalované firmy, pověřený uzavíráním obchodů, bez jejího svolení od firmy Emanuel H., která spolu s firmou J. B. dodala žalované firmě surové železo. K těmto provisi bylo nižšími soudy přihlíženo jen proto, že žalovaná firma, uplatnivši nárok podle § 13, druhý odstavec zák. o obch. pom., namítla jej k započtení na žalobcovu pohledávku za služebního poměru 4540 Kč s přísl. do výše této pohledávky. Nižší soudy uznaly její vzájemný nárok do výše 4540 Kč za důvodný, ačkoliv nepojaly výrok o tom do rozsudečného nálezu. (Viz rozhodnutí čís. 2362, 3630, 3877, 4530 sb. n. s. *) Dovolatel proti tomu dovozuje, že ustanovení § 13 zák. o obch. pom. nelze v tomto případě použiti, protože prý zaměstnavatel může žádati, aby mu zaměstnanec vydal přijaté provise neb odměny jen tehdy, kdyby tyto odměny byly dány jako náhrada za určitou činnost zaměstnavcovu, a kdyby mimo to bylo zjištěno, že byla zaměstnavateli

*) Váž. obč. 2362 (rozh. z 7. III. 1923, R I 80/23): V tom, že se soud prvé stolice nevyšlovl o námíte započtení vzájemné pohledávky v rozsudečném výroku, nýbrž pouze v důvodech, nelze spatřovati zmatek podle čís. 9 § 477 c. ř. s. Nápravu lze zjednati pouze podle § 423 c. ř. s. Nenavrhli-li žalovaný včas doplnění rozsudku podle § 423 c. ř. s., pozbyvá nároku na rozhodnutí soudu podle druhého odstavce § 259 c. ř. s., nepozbude však práva na rozhodnutí soudní o tom, zdali a pokud zažalovaná pohledávka pominula započtením.

Váž. obč. 3630 (rozh. z 19. III. 1924, Rv I 1538/23): Pro nárok zprostředkovatele na odměnu stačí, že smluvníci projevíli souhlasnou vůli, že uzavírají zprostředkovaný obchod. Lhostejno, že k uskutečnění obchodu nedošlo přitahem jedné ze stran.

Rozhodnutí o pohledávce započtením namítané jest pojata do rozsudečného.

Váž. obč. 3877 (rozh. z 20. V. 1924, Rv I 351/24): Výrok o započtení namítaných vzájemných pohledávkách jest pojata do rozsudečného výroku, třebaže nebyly uznány po právu.

Váž. obč. 4530 (rozh. z 7. I. 1925, Rv I 1624/24): Rozhodnutí o započtení namítané vzájemné pohledávky jest pojata vždy do rozsudečného výroku. Nestalo-li se tak již nižšími soudy, jest na dovolacím soudě, by podle § 419 c. ř. s. zjednal nápravu.

chováním zaměstnancovým způsobena skutečná škoda. S těmito dovolatelskými názory však nelze souhlasiti. Zaměstnavatelovo právo žádati, aby mu zaměstnanec vydal bezprávně přijatou provisi neb odměnu, nezávisí na průkazu, že zaměstnanec za přijatou provisi neb odměnu vykonával také nějakou činnost pro třetí osobu, od níž provisi neb odměnu obdržel, neboť v § 13 zák. o obch. pom. není nic takového stanoveno a záleží jen na tom, že odměna nebo provise, kterou zaměstnanec přijal od toho, s kým uzavřel nebo zprostředkoval obchod pro zaměstnavatele, byla přijata bezprávně — to jest proti zákazu § 13 zák. o obch. pom. Předpis § 13 nezná ani výhrad ani výjimek, zakazuje vůbec přijímání provisi a jakýchkoliv odměn a má se jím zaměstnavateli dostati ochrany proti zaměstnancům v ten způsob, aby tito nemohli za zády zaměstnavatelů jednati na svou pěst a aby jim bylo zabráněno přijímati jakékoliv odměny od toho, s kým ujednávají nebo zprostředkují obchody pro zaměstnavatele. Mylný jest též dovolatelův názor, že vydání provisi neb odměn může býti zaměstnavatelem požadováno jen jako náhrada způsobené škody. Ze slov zákona »bez újmy případných dalších nároků na náhradu škody« (unbeschadet allfälliger weiterer Schadenersatzansprüche) nelze vyvozovati, že zaměstnavateli přísluší právo, stanovené v § 13 druhý odstavec zák. o obch. pom. jen tehdy, byla-li mu způsobena skutečná škoda. Uvedená slova znamenají jen, že zaměstnavatel není oprávněn požadovati zároveň a na sobě nezávisle i vydání provise (odměny) i náhradu škody, nýbrž, že si musí dáti započísti to, co mu bylo vydáno, na svůj případný nárok na náhradu škody tak, aby nebyl obohacen. Na vydání provise (odměny) zaměstnancem bezprávně přijaté má zaměstnavatel nárok vždycky, ale nárok na náhradu škody by mohl vedle toho uplatňovati jen potud, pokud jeho škoda převyšuje provisi (odměnu) bezprávně přijatou. (Srovnej Mayer-Grünberg, komentář k zák. o obch. pom., strana 174.)

§ 26.

727.

Výhrada určitého územního obvodu pro konání služeb jest podstatnou částí služební smlouvy obchodního cestujícího ve smyslu § 26, čís. 2 zák. Lhostejno, že přijetím nového obchodního cestujícího pro týž obvod nebyl zmenšen nárok na provise, any příslušely i z obchodů ujednaných novým obchodním cestujícím.

Zaměstnanec, vystupuje předčasně ze služebního poměru, není povinen, aby oznámil zaměstnavateli ihned důvod předčasného vystoupení; stačí, byl-li tu zákonný důvod v době zrušení služebního poměru a prokáže-li se teprve na soudě. Rozh. nejv. soudu z 16. XI. 1933, Rv II 620/31, Váž. obč. 13.019.

Dovolání žalobcovo jest oprávněno, pokud vytýká napadenému rozsudku právní mylnost (§ 503 čís. 4 c. ř. s.) v tom směru, že odvolací soud v přijetí nového obchodního cestujícího žalovanou firmou pro týž rayon, který byl vyhrazen smluvně žalobci, nespatořoval porušení podstatného ustanovení služební smlouvy se žalobcem a tudíž důležitý důvod, opravňující žalobce k předčasnému vystoupení ze služby. V souzené věci není sporu o tom, že žalobce byl ve službách žalované firmy od roku 1921 jako obchodní cestující, že mu byl smluvně vyhrazen určitý územní obvod, a to okres kroměřížský a uherško-brodský, část okresu hulínského, vsetínského a část Slovenska, kde žalobce uzavíral pro žalovanou obchody a z uzavřených obchodů měl

smlouvy provise. Žalovaná firma přednesla sice v žalobní odpovědi, že v rayonu uherškobrodském nebyl žalobce zástupcem výlučným, protože prý v tomto rayonu byl vedle něho oprávněn uzavírat obchody také její tehdejší ředitel Max F.; ale toto její tvrzení nemá významu pro souzený spor, ježto žalobce nespatořoval porušení své služební smlouvy a důležitý důvod k vystoupení ze služby v tom, že v jeho vyhrazeném rayonu uzavíral nějaké obchody ředitel Max F., nýbrž v tom, že žalovaná firma přijala pro rayon, vyhrazený smluvně jemu, nového obchodního cestujícího A. K. a že tento nový cestující uzavíral tam obchody pro žalovanou v době, kdy žalobce byl ještě ve službách žalované firmy. Nižšími soudy bylo zjištěno, že si žalovaná firma skutečně zjednala Aloise K. jako obchodního cestujícího pro týž rayon, jako měl žalobce, a to již koncem prosince 1930, že konečné dojednání o tom se stalo dne 3. ledna 1931, že tento nový obchodní cestující byl v doprovodu Rudolfa S. na obchodní cestě již dne 3. ledna 1931, tudíž v době, kdy žalobce byl ještě ve službách žalované firmy, a že Alois K. dne 3. ledna 1931 ukazoval v kavárně knížku, že cestuje pro žalovanou firmu, a chlubil se, že pro ni udělal obchod. Podle § 26 čís. 2 zákona o obch. pom. ze dne 16. ledna 1910 čís. 20 ř. zák. jest považovati za důležitý důvod, opravňující zaměstnance k předčasnému vystoupení, poruší-li zaměstnavatel služební smlouvy. Podstatné ustanovení služební smlouvy s obchodním pomocníkem záleží zejména i v určení druhu a rozsahu služebních úkonů (§ 6, odst. (1) zák. o obch. pom.). Byl-li žalobci jako obchodnímu cestujícímu smluvně vyhrazen určitý územní obvod pro konání jeho služeb, nelze pochybovati o tom, že tato smluvní výhrada byla proň podstatnou částí služební smlouvy. Žalobce ve sporu právem zdůrazňoval, že pro obchodního cestujícího má závažný význam znalost poměrů zákaznických a trvalý a nepřerušovaný styk se zákaznictvem v určitém obvodu a že proto má obchodní cestující veliký zájem na tom, aby zůstal stále v osobním styku se zákazníky. Nezáleží na tom, že tu jde vlastně — jak uvedl soud odvolací — o zákazníky firmy a odběratele jejího zboží, neboť rozhodné jest jen, že výhrada určitého rayonu jest podstatnou částí služební smlouvy obchodního cestujícího. Zjištěné jednání žalované firmy, která si zjednala pro obvod vyhrazený smluvně žalobci bez jeho vědomí a souhlasu nového obchodního cestujícího, jenž pak v témže místě konal i obchodní cestu, a to vše v době, co žalobce byl ještě ve službách žalované firmy, jest považovati za počín protismluvní, porušující podstatně služební smlouvu žalobcovu. Na tom nic nemění okolnost, že přijetím nového obchodního cestujícího nebyl zmenšen žalobcův nárok na provise, protože žalobce měl podle § 11 odst. (3) zák. o obch. pom. nárok na provise i z obchodů, ujednaných tímto novým obchod. cestujícím, neboť požitky nejsou jediným kusem smluvním a smlouva služební může býti podstatně porušena i tehdy, když se protismluvní opatření nedotýká služebních požitků v neprospěch zaměstnancův (viz rozh. čís. 2367 sb. n. s.*). Ostatně nelze tvrditi, že žalobce nemohl býti poškozen na nároku na provise, neboť není vyloučeno, že svou osobní činností při svých osobních známostech by byl mohl vyzískati na

*) Váž. obč. 2367 (rozh. z 7. III. 1923, Rv I 1069/22): Zákon o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. Jest protismluvním činem, sesadil-li zaměstnavatel zaměstnance bezdůvodně s vedoucího místa, třebaž mu ponechal služební požitky v neztenčené výši.

provisích více než nový, dosud nezpracovaný cestující. Pokud se v napadeném rozsudku zdůrazňuje, že v dopisu ze dne 8. ledna 1931, kterým oznámil právní zástupce žalobcův žalované firmě přerušení služebního poměru, nebylo uvedeno jako důvod tohoto přerušení, že byl přijat nový obchodní cestující, jest k tomu připomenouti, že zaměstnanec, vystupuje-li předčasně ze služebního poměru, není povinen, by oznámil zaměstnavateli ihned důvod předčasného vystoupení, nýbrž, že stačí, byl-li tu zákonný důvod v době zrušení služebního poměru a prokáže-li se teprve na soudě (rozh. čís. 7384 sb. n. s.*). Tím, vyhraněný smluvně jemu, nového obchodního že si žalovaná firma zjednala nového obchodního cestujícího pro obvod vyhraněný smluvně žalobci a že tento nový cestující konal tam obchodní cestu v době, kdy žalobce byl ještě u žalované v poměru služebním, byl dán žalobci firmou důležitý důvod k předčasnému zrušení služebního poměru podle § 26 zák. o obch. pom., tento důvod byl žalobcem ve sporu uplatněn a prokázán a žalovaná firma jest proto žalobci povinna k náhradě podle ustanovení § 29 zák. o obch. pom.

Závodní rady

§ 11. 728.

Odůvodněný souhlas hornického rozhodčího soudu k propuštění člena závodní rady, který před závodem rozšiřoval letáky podněcující osazenstvo ke stávce. Rozh. vrch. rozh. s. horn. z 25. VI. 1930, č. j. Vhrs 61/30, Ústupský 442.

... Závodní správa opírá svou žádost o souhlas k propuštění odvolatele z práce též o skutečnost, že rozhodával 14. 12. 1929 spoludělníkům při střídání směny letáky a tuto skutečnost odvolatel doznává. Tato skutečnost stačí však sama o sobě, aby žádaný souhlas k propuštění odvolatele z práce byl udělen, poněvadž zmíněné letáky obsahují vedle četných a hrubých urážek těžařů v revíru a tedy i odpůrkyně, výzvu k protiofenzivě, kterou není míněno nic jiného, než stávka. Okolnost, že odvolatel nečetl prý závadného letáku, nemohla by ani tehdy, kdyby byla pravdivá, jeho činu omluviti, poněvadž nesejde na tom, zdali odvolateli byl závadný obsah letáku znám, nýbrž rozhoduje jen, že letáky s tímto závadným obsahem mezi spoludělníky rozšiřoval. Za tohoto stavu věci udělil první soud právem souhlas k propuštění odvolatele z práce a bylo proto odvolání odepřiti úspěch.

Pracovní soudy

§ 1. 729.

Žaluje-li zaměstnavatel na základě služební smlouvy zamestnanca a súčasne aj tretiu osobu, ktorá sa za prípadnú škodu, zamestnancom spôsobenú, zaručila, je pre žalobu proti zamestnancovi príslušný pracovný súd, proti zaručiteľovi však riadny súd. Sporové spoločenstvo (§ 77 Osp.) tu nenastane. Rozh. nejv. soudu z 28. VI. 1933, R III 358/33, Právny obzor 1384.

§ 33. 730.

Ve sporech pracovních má odvolací soud konati přelíčení podle všeobecných předpisů o ústním jednání (§ 259, odst. 1, c. ř. s. a §§ 171—203 c. ř. s.),

*) V á ž. o b ě. 7384 (rozh. z 4. X. 1927, Rv II 584/27): Obchodní pomocníci (zákon ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák.).

Ani zaměstnavatel, propouštěje zaměstnance ze služby, ani zaměstnanec, vystupuje předčasně ze služebního poměru, není povinen oznámiti důvod propuštění (předčasného vystoupení) ze služebního poměru, stačí, že se důvod ten prokáže teprve na soudě.

Z pouhé okolnosti, že zaměstnavatel neoznámil zaměstnanci při propuštění určitý propouštěcí důvod, nelze ještě usuzovati, že se ho vzdává.

s omezením vyčteným v § 33, odst. 3 zák. č. 131/31, že o nových nárocích nelze jednati. (Rozh. nejv. soudu z 2. II. 1934, Rv I, 2114/33.)

Jde o pracovní spor o hodnotu vyšší než 300 Kč. Pro takové spory nařizuje § 33, zák. č. 131/1931 Sb. z. a n., že se věc projednává před odvolacím soudem znovu v mezích určených návrhy stran v odvolání. O řízení před odvolacím soudem platí tu obdobně ustanovení civilního řádu soudního o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními s tou změnou, že není třeba přípravných podání a že se strany mohou dáti zastupovati osobami jmenovanými v § 23. V zemích české a moravskoslezské platí tedy o řízení před odvolacím soudem ve sporech pracovních předpisy §§ 226—430 c. ř. s. s odchylkami uvedenými v § 33 zák. č. 131/1931 Sb. z. a n. Stanoví-li zákon o pracovních soudech, že má býti použito obdobně předpisů o řízení před sborovými soudy první stolice jako soudy procesními, pak tu není místa pro obdobné použití jiných zákonných ustanovení, a nelze proto ani obdobně použití předpisů čtvrté části prvního oddílu c. ř. s. o opravném prostředku odvolání (§§ 461 až 501 c. ř. s.), neboť zákon o pracovních soudech upravit tento opravný prostředek a jednání o něm zvláště a odchýlně. Pro řízení před odvolacím soudem ve sporech pracovních v uvedených zemích neplatí tedy zejména předpisy §§ 482 až 493 c. ř. s. o ústním odvolacím jednání, nýbrž odvolací soud má tu konati přelíčení podle všeobecných předpisů o ústním jednání (§ 259, odst. 1 c. ř. s. a §§ 171—203 c. ř. s.), ovšem s omezením vyčteným v třetím odstavci § 33, zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n., že o nových nárocích kterékoli strany nelze jednati. O sepsání protokolu o ústním jednání odvolacím ve sporech pracovních platí předpisy §§ 207—217 c. ř. s., nikoliv ustanovení § 493 c. ř. s.

V souzené věci vychází najevo z protokolu o ústním odvolacím jednání, že odvolací soud se vůbec neřídil předpisem § 33 zák. o pracovních soudech, neboť neprojednal věc znovu v mezích učiněných návrhem odvolatelovým, aby byl rozsudek pracovního soudu po doplnění řízení změněn, ježto byla vytýkána vadnost a neúplnost řízení. Z tohoto protokolu jest naopak zřejmé, že odvolací soud při ústním odvolacím jednání postupoval jen podle § 486 c. ř. s., neboť celé toto jednání záleželo v tom, že zpravodaj vyličil sporný děj a dosavadní průběh rozepře, jakož i podstatné věci ve spisech podaných stranami v odvolacím řízení a vytkl sporné body pro odvolací řízení, že pak zapisovatel přečetl návrhy stran a částí rozsudku, dotčené odvoláním i s rozhodovacími důvody, že zástupci stran přednesli odvolání a odvolací sdělení, načež bylo zapsáno jako nesporné jen, že disciplinární nálezh byl žalobci doručen dne 18. dubna 1932, pak bylo prohlášeno usnesení odvolacího soudu, že »řízení doplňováno nebude«, a byl konečně vyhlášen rozsudek. Takto provedené řízení před odvolacím soudem ve sporu pracovním jest v tomto případě naprosto neúplné a trpí vadami tak podstatnými, že jimi bylo zamezeno úplně vysvětlení a důkladné posouzení rozepře. Odvolací soud, řídě se při ústním odvolacím jednání formálními předpisy, neprojednal znovu se stranami podstatu sporné věci, nevydal žádného průvodního usnesení (neboť při usnesení, že »řízení nebude doplňováno«, měl zřejmě na mysli jen ustanovení § 488 c. ř. s., které v tomto případě neplatí), a neprovedl vůbec žádných důkazů. Ježto odvolací soud neprojednal věc znovu, nemohl ani učiniti řádná zjištění skutková a jeho rozhodnutí bylo vydáno ukvapeně na úplně vadném základě. Práví-li se v napadeném rozsudku,

že odvolací soud projednal věc znovu ve smyslu zásady vyslovené v § 33 zák. čís. 131/1931 Sb. z. a n., odporuje to spisům.

§ 42.

731.

Byl-li žalobní nárok o zaplacení více než 5.000 Kč opíráp původně jen o pracovní poměr, za řízení před okresním soudem, příslušným podle § 42 zákona o pracovních soudech, pak opřel žalobce svůj nárok i o právní důvod, vyplývající z § 1435 obč. zák., jež uplatnil pro případ, že by se stal právní důvod žaloby z pracovního poměru neudržitelný, šlo o změnu žaloby, a, nesouhlasil-li žalovaný se změnou i z toho důvodu, že jest vyloučena příslušnost okresního soudu, nebylo lze změnu žaloby povolit, třebaš byl okresní soud vzhledem k předpisu § 42 zákona o pracovních soudech příslušným k projednání žaloby, opřené o pracovní poměr, bez ohledu na výši hodnoty předmětu sporu. Rozh. nejv. soudu z 17. XI. 1933, R I 963/33, Váz. obč. 13.020.

Usnesením ze dne 26. ledna 1933 prohlásil se krajský soud v P. nepřislušným pro projednávání žaloby o zaplacení pohledávky 58.000 Kč, vzniklé prý proti žalované z pracovního poměru a odkázal věc příslušnému okresnímu soudu v S., oddělení pracovnímu. Ježto, jak z vládního nařízení ze dne 1. listopadu 1931, čís. 180 Sb. z. a n., vyplývá, nebyl pro soudní okres v S. zřízen ani samostatný pracovní soud ani zvláštní oddělení pro spory pracovní, stal se důsledkem onoho usnesení krajského soudu v P., nabyvšího právní moci, příslušným podle § 42 zákona čís. 131/1931 Sb. z. a n. k projednávání žaloby okresní soud v S. Při ústním jednání ze dne 2. května 1933 u okresního soudu v S. opřela žalobkyně svůj nárok nejen o pracovní poměr, nýbrž tvrdila i, že jest její nárok odůvodněn také ustanovením § 1435 obč. zák. z toho důvodu, že práce konala také proto, že jí zemřelý Jan J. slíbil sňatek a dědictví, že však k ničemu z toho nedošlo. Tím opřela žalobkyně nárok svůj také o nový právní důvod, vyplývající z ustanovení § 1435 obč. zák., který však uplatnila, jak jest rozuměti jejímú přednesu, pro případ, že by se ukázal právní důvod žaloby z pracovního poměru neudržitelným. Tím tedy opřela žalobkyně svůj nárok na místo původního žalobního důvodu, pakli by neobstál, o nový žalobní důvod. Šlo tudíž pro ten případ o změnu žaloby podle § 235 c. ř. s. Leč změnu tuto nebylo lze povolit, pakli žalovaná s ní nesouhlasila, a to z toho důvodu, jak správně vystihl rekursní soud, že jí byla vyloučena příslušnost okresního soudu v S. Podle § 42 zákona čís. 131/1931 Sb. z. a n. byl tento okresní soud ovšem výlučně příslušný pro projednávání žaloby, opřené o právní důvod z pracovního poměru bez ohledu na výši hodnoty předmětu sporu a platí jinak pro řízení v tomto případě kromě odchylky co do místní příslušnosti obecné předpisy civilních řádů (rozh. čís. 12.239 sb. n. s.*). Avšak právě tyto předpisy, a to předpisy § 49 a 50 j. n. nedovolovaly, když žalovaná nesouhlasila a naopak vzniesla námitku, aby byla projednána u téhož okresního soudu žaloba o 58.000 Kč, opřená o právní důvod podle § 1435 obč. zák., nespádající pod žádný z případů, vytčených v ustanovení §§ 1—2 uvedeného zákona, ježto právní rozepře, které nejsou přiděleny okresním soudům, jakž je i taková, kde hod-

nota sporného předmětu je vyšší než 5.000 Kč (§ 49 j. n.), náležejí před sborové soudy první stolice a pro žalobu z tohoto důvodu podanou neplatí výjimka § 42 uvedeného zákona o nerozhodnosti výše předmětu sporu, ježto platí jen pro žalobu vznesenou z důvodů vytčených v §§ 1 a 2 uvedeného zákona. Byl-li však procesní soud nepřislušným pro projednání sporu o nároku založeném nikoli na pracovním, služebním nebo učebním poměru (§§ 1 až 2 uvedeného zákona), nebylo ve smyslu § 235 c. ř. s. ani přípustným dovoliti rozšíření žaloby podle návrhu žalobkyně, když žalovaná nesouhlasila.

732.

I. Toliko nároky, odvozené z nové úpravy platové, provedené podle § 210 plat. zák. a vl. nař. č. 15/1927, byly jako nároky soukromoprávní přikázány zákonem k rozhodování úřadům správním.

II. Nejde-li o takový soukromoprávní nárok, přikázáný k rozhodování zvláštním zákonem úřadům správním (§ 105 ú. 1. a § 1 zák. č. 217/25), nelze na něj vůbec použití těchto předpisů a může býti proto uplatněn pořadem práva, nehledíc k tomu, zda se jeho splnění domáhala strana dříve u správních úřadů či nikoli.

III. Nejde o takový nárok, domáhá-li se železniční zaměstnanec náhrady škody, která mu vznikla tím, že státní správa železniční proti předpisům jej dala dříve do výslužby, než uplynul t. zv. »nemocniční rok«. Usnesení nejv. soudu z 14. IV. 1934, R I 357/34-1.

Rekurs právem vytýká odvolacímu soudu, že pro své usnesení mylně se dovolává ustanovení § 105 ústavní listiny a zákona ze dne 15. října 1925, čís. 217 Sb. z. a n., a že tu nejde o takový soukromoprávní nárok, který by byl přikázán zákonem k rozhodování správním úřadům, zejména vládním nařízením ze dne 5. března 1927, čís. 15 Sb. z. a n.

Odvolací soud přiklonil se při odůvodnění svého usnesení k právnímu názoru, hájenému žalovaným státem při ústním jednání odvolacím (viz čl. 30 v.), že prý žalobce se měl domáhati nejprve rozhodnutí o svém nároku v řízení správním, vyčerpati v něm celý instanční postup a že teprve poté mohl ve smyslu zákona čís. 217/1925 vznést svůj nárok na pořad práva, a vycházel z předpokladu, že tu jde o nárok na úpravu nebo opravu služebních příjmů žalobcových, jenž je vládním nařízením čís. 15/1927 Sb. z. a n. přikázán úřadům správním.

Než právě v tom tkví základní právní omyl odvolacího soudu.

Vždyť žalobce nedomáhá se žalobou ani úpravy, ani opravy služebních příjmů, nýbrž náhrady škody, která mu podle jeho skutkového přednesu vznikla tím, že státní správa železniční proti předpisům jej dala dříve do výslužby, než uplynul t. zv. »nemocniční rok« a svou škodu odvozuje z jejího protismluvního postupu a dolíčuje rozdílem mezi obdrženými požitky odpočivnými a aktivními platy, které měl za dobu »nemocničního roku« dostávat.

Není sporno, že žalobou vymáhaný nárok jest soukromoprávní a bylo tedy odvolacímu soudu především podrobně se zabývatí otázkou, zda jde tu o takový soukromoprávní nárok, o kterém podle zákonů o tom vydaných má rozhodovati úřad správní (§ 105 ústavní listiny a § 1 zákona čís. 217/1925 Sb. z. a n.).

Napadené usnesení poukazuje stručně jen k ustanovením § 1, odst. 4., vl. nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n. a § 210 plat. zákona čís. 103/1926 Sb.

*) Váz. obč. 12.239 /rozh. z 29. XII. 1932, R I 1021/32, v »Pracovním právu«, č. 441: Pro řízení před okresními soudy o pracovních sporech v místech, kde není ani pracovního soudu ani oddělení okresního soudu pro pracovní spory, platí, kromě odchylky co do místní příslušnosti, obecné předpisy civilních soudních řádů, tedy také předpisy o smlouvě o rozsudím.

z. a n. a z nich usuzuje, že jde o nárok podle vládní nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n.

Nejvyšší soud již ve svých rozhodnutích ve sb. n. s. čís. 9875 a 11.897*) podrobně vyložil, že toliko nároky odvozené z nové úpravy platové, provedené podle § 210 plat. zák. a vládní nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n., byly jako nároky soukromoprávní (§ 1, odst. 4., vládní nař. č. 15/1927 Sb. z. a n.) přikázány zákonem, t. j. § 210 plat. zákona a § 70 vládní nař. č. 15/1927 Sb. z. a n. k rozhodování úřadům správním a doličil, že vládní nařízení čís. 15/1927 Sb. z. a n. na základě zákonného zmocnění (§ 210 plat. zák.) v mezích jeho a ve shodě s ním vydané a řádně vyhlášené má moc zákona. Zde stačí pro stručnost odkázati zejména k důvodům rozhodnutí čís. 11.897 sb. n. s.*)

Žalobce neopírá však svůj žalobní nárok o nějakou novou úpravu nebo opravu služebních příjmů na základě vládní nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n. provedenou, nýbrž výslovně o ustanovení §§ 40 a 36, odst. 3. a 130., správně § 115 2 c) — upraveného výnosem ze dne 7. dubna 1898, čís. 16.366 (čís. 28 věst. 1898) — služebního řádu pro zaměstnance československých státních drah a jen z nich dovozuje žalobní nárok na náhradu škody, že totiž podle nich mu přísluší plné aktivní požitky po celý rok nemoci (t. zv. nemocniční rok) a že teprve po jeho uplynutí mohl býti dán do výslužby.

Tento nárok železničních zaměstnanců na plné aktivní požitky po dobu celého roku nemoci nebyl vůbec upraven vládní nař. čís. 15/1927 Sb. z. a n. a zůstal jim nedotčen, ježto podle závěrečného ustanovení § 149, odst. 1., pozbyla dnem účinnosti vládní nařízení platnosti toliko ustanovení jím výslovně zrušená anebo všechna v jiných předpisech obsažená ustanovení, ale jen o předmětech, které jsou upraveny v tomto nařízení.

Nejde-li však o soukromoprávní nárok,

přikázaný k rozhodování zvláštním zákonem úřadům správním (§ 105 úst. listiny a § 1 zák. čís. 217/1925 Sb. z. a n.), nelze na něj vůbec použití těchto předpisů a může býti proto uplatněn pořadem práva, nehledíc k tomu, zda se jeho splnění domáhala strana dříve u správních úřadů či nikoli. Dr. Schwebel.

Vyrovnací řízení

§ 26. 733.

Neplynie-li z exekučního titulu, že vynáhaná pohľadávka zo služebného pomeru pochádza z doby po zahájení vyrovnania, platia pre povolenie exekúcie za vyrovnacieho pokračovania predpisy §§ 12 a 26, č. 5. vyr. por. Rozh. z 28. VI. 1933, R III 205/33, Právny Obzor 1383.

Žiadosti o povolenie exekúcie cieľom vydobytia pohľadávky zo služebného pomeru proti exekútom, proti ktorým bolo zahájené vyrovnacie pokračovanie, súd prvej stolice vyhovel, rekurzný súd obmedzil povolenie exekúcie — vzhľadom na predpis § 26, č. 5. vyr. por. č. 64/1931 Sb. z. a n. — na sumu 24.000 Kč.

Najvyšší súd rekurz exekventa zamietol. Dôvody:

Exekvent v svojom rekurze ani netvrdí, že vyrovnacie pokračovanie proti exekútom bolo v dobe podania exekučnej žiadosti — v dobe rozhodujúcej pre posudzovanie exekučnej žiadosti — pravoplatne skončené, preto čo do prípustnosti exekúcie treba aplikovať ustanovenia §§ 12 a 13 vyrovn. poriadku. Po tejto stránke rekurz dotýčajúcej časti žiadosti, súdom druhej stolice zamietnutej, uvádza len to, že táto časť exekventovej pohľadávky pochádza z doby po zahájení vyrovnania, preto nie je vyrovnaním dotknúta. Samo toto tvrdenie z exekučného titulu nevyplývajúce a ním nedoložené nie je dôvodom, aby exekúcia i za vyrovnacieho pokračovania mohla byť neobmedzene vedená.

Poznámky.

Provedení zákona o dočasných opatřeních v exekučním a konkursním řízení proti nezaměstnaným.

Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 26. února 1934, č. 10.678, kterým se provádí zákon o dočasných opatřeních v oboru řízení exekučního a konkursního proti nezaměstnaným.

(¹) Ochrana, kterou zákon ze dne 22. února 1934, č. 34 Sb. z. a n., nezaměstnaným osobám

*) V á. z. ob. č. 9875 (rozh. z 2. V. 1930, Rv I 1164/29, v „Prac. právu“, č. 149): Vládním nařízením ze dne 5. března 1927, čís. 15 Sb. z. a n., jímž u zaměstnanců čs. státních drah byl proveden platový zákon, nebylo nic měněno na soukromoprávní povaze jejich služebního poměru.

O soukromoprávních nárocích zaměstnanců čs. státních drah, odvozaných z nesprávné úpravy služebních příjmů podle nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 Sb. z. a n., rozhodují postupem stolic úřady správní a zaměstnanec nemůže se dovolávat nápravy pořadem soudním, dokud nevyčerpá opravné prostředky správní (§ 105 ústavní listiny a zákon čís. Sb. z. a n. 217/1925).

Dokud se nedostalo zaměstnanci vyřízení ministerstva železnic o jeho rekurzu, jest jeho žaloba, domáhající se služebních příjmů, předčasná. V takovém případě jest předčasná i jeho žaloba, domáhající se přiznání úředního titulu.

Nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen vadný číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny.

poskytuje, týká se jednak exekučních prodejů (dražeb) věcí movitých i nemovitých, jednak prohlášení konkurzů.

(²) V době od účinnosti zák. (28. února 1934) až do 31. prosince 1934 nesmí soud vykonati prodej (dražbu) věcí movitých nebo nemovitých a musí proto nařízené snad již prodeje býti odloženy na dobu až po 31. prosinci 1934.

(³) K okolnosti, že osoba, proti které se vede exekuce, jest osobou nezaměstnanou, třeba přihlížeti z úřední povinnosti, ale v praksi bude ovšem sotva lze, ve všech případech, které má zákon na zřeteli, odložití prodejové zařízení z ú-

Úřední titul jest nerozlučně sloučen s určitým služebním místem a na jeho propůjčení přímo závislý.

*) V á. z. ob. č. 11897 (rozh. z 16. IX. 1932, Rv I 50/31, v „Pracovním právu“, č. 399): Nepragmatikální zaměstnanec čs. státních drah nemůže se domáhati nápravy proti dodatečnému přeřazení a snížení služebního platu pořadem práva, dokud tu není konečně rozhodnutí poslední opravné stolice správní. Není-li tu této podmínky, jest jeho žaloba pro nepřípustnost pořadu práva odmítnouti.

Vládní nařízení ze dne 5. března 1927, čís. 15 Sb. z. a n., bylo vydáno v rámci zmocnění, daného vládě v § 210 (1) platového zákona a upravilo v § 70 služebního poměry zaměstnanců čs. státních drah, pokud jde o opravu nesprávné výměry nebo výplaty služebních požitků přesně podle zásad vtyčených pro pragmatikální zaměstnance státní v § 151 plat. zák. Instanční postup, pokud jde o výměru a výplatu služebních požitků, nastupuje na místo § 83 služeb. řádu.

Nesprávnou výměrou jest rozuměti nejen číselný výpočet příjmů, nýbrž i použití nesprávné základny.

řední moci, neboť ze spisů nebude soudu vždy známo, zda ve skutečnosti jsou podmínky odkladu exekuce splněny. V takových případech bude docházeti k odkladu z podnětu dlužníkova.

(4) Pokud se týká ochrany proti konkursům, ustanovuje zákon, že v době jeho účinnosti nemůže být prohlášen konkurs na jmění nezaměstnaného, a bude tudíž ve všech případech, v nichž půjde o návrh věřitele na prohlášení konkursu proti nezaměstnanému, rozhodnutí o prohlášení konkursu odložit na dobu po 31. prosinci 1934.

(5) Odklad exekuce a prohlášení konkursu nepatí o pohledávkách, které zákon uvádí v § 2. Je to zákonné výživné, pojistné prémie a pohledávky, které proti dlužníku vznikly po 28. únoru r. 1934.

(6) Zákon výslovně také určuje, koho sluší pokládati za nezaměstnaného. Rozeznává jednak osoby, které byly dříve v námezdním poměru, jednak ty, které provozovaly samostatnou výdělečnou činnost a musily se jí pro hospodářské poměry vzdáti. Pokud jde o prvou kategorii, ustanovuje § 4, odst. 1, že za nezaměstnané ve smyslu tohoto zákona, jsou-li splněny i ostatní předpoklady, jest považovati osoby, které v posledních 3 letech před účinností zákona byly v zaměstnání podrobenému povinnému nemocenskému pojištění po dobu aspoň tří měsíců; aby zaměstnání trvalo po dobu tří měsíců nepřetržitě, se v zákoně nevyžaduje.

Pracovní soudy — odvádění peněžitých trestů.

(Výn. min. sprav. č. 17.666/34. — Sdělení č. 29.

— Věstník min. sprav. č. 5., roč. XVI.)

Podle § 13, odst. 2., zákona o pracovních soudech (č. 131/1931 Sb. z. a n.) připadají státu peněžitě tresty, které předseda pracovního soudu uložil přisídícím pracovního soudu, kteří se bez dostatečné omluvy nedostavili včas do sedění pracovního soudu, nebo kteří zanedbávají svých úředních povinností. Tyto peněžitě tresty nutno odváděti na účet příslušného zemského finančního úřadu ve prospěch kap. 20., tit. 5., § 5, pol. 1. »Peněžitě tresty a pokuty, ukládané civilními soudy a správními úřady« a není přípustno — jak bylo jedním pracovním soudem žádáno — aby jejich výtěžku bylo použito na osobní a věcné výdaje pracovního soudnictví, na něž jest pamatováno v rozpočtu kap. 7., tit. 3., pol. 6. (řádné, osobní) a 18. (řádné, věcné). (Č. 17.666/34.)

»Můj světový názor«.

Albert Einstein. 1934. Knihovna »Časové otázky«. Nákladem »Orbis« (Praha XII.), cena 25 Kč, 30 Kč. — Osobnost Alberta Einsteina, vědce světového jména a nositele Nobelovy ceny, zračí se v celé své šíři a hloubce v této sbírce jeho projevů. Albert Einstein věří v člověka, v pokojný svět vzájemné pomoci a ve veliké poslání vědy. Za tuto víru staví se jeho kniha, a to zrovna v době, která žádá od každého, aby přezkoumal své smýšlení a své myšlenky. Vášnivý smysl pro sociální spravedlnost a sociální povinnost zabarvuje všechny projevy tohoto dnešního vyhnance Hitlerova a celá kniha je protestem proti jakémukoli útlaku a násilí. Za těmito pracemi z nejrůznějších dob a z nej-

různějších oborů stojí muž uznávaný a ctěný celým kulturním světem, a proto čist jeho projev a znát jeho soudy patří k povinnosti každého inteligentního člověka. Z obsahu jmenujeme: O smyslu života. — Dobro a zlo. — O bohatství. — Výchova a vychovatelé. — Náboženství a věda. — Fašismus a věda. — Blahopřání kritikovi. — O politice a pacifismu. — Ženy a válka. — Německo r. 1933. — Židovství. — Křesťanství a židovství. — O vědecké pravdě. — O teorii relativity atd.

»Boj o mír a bezpečnost států«.

Dr. Eduard Beneš. 1934. Nákladem »Orbis« (Praha XII.). 800 stran, cena Kč 96.— — Boj o mír a bezpečnost států jmenují se sebrané projevy dr. Eduarda Beneše. Tyto vyšly k jeho padesátinám v »Orbisu« (Praha XII.). Jsou logickým doplňkem dříve již vyšlých svazků paměti. Osmiset stránková kniha obsahuje Benešovy výklady o jednotlivých otázkách zahraniční politiky a jeho soudy o ní. Téměř z každé stránky je zjevna vůle učiniti vše k zachování míru a evropské spolupráce, při tom však stále je zdůrazňováno, že náš stát na těžké doby musí býti všestranně připraven, aby své zájmy za všech okolností a ve všech směrech mohl plně obhájit. Veliké dílo, jež v našem svobodném státě dr. E. Beneš jako určovatel základních a trvalých směrnic naší zahraniční politiky a hlavní tvůrce jejích tradic vykonal, přehlíží v obsírném úvodě: »Dr. E. Beneš a československá zahraniční politika« dr. Kamil Krofta. Jednotlivé části knihy mají tyto názvy: Problém omezení zbrojení. — Jednání s Vatikánem. — Malá dohoda. — Ochrana menšin. — Reparační problém. — Likvidace světové války. — Hospodářská krize. — Situace Československa v dnešní hospodářské a finanční krizi. — Rozhodne se Evropa pro mír nebo válku? — Boj o demokracii v politice evropské a světové. — Německá revoluce a nová fáse evropské politiky atd. Celá účelně upravená publikace poučí nejen spolehlivě, ale i rychle a bez velkých obtíží o základních otázkách naší zahraniční politiky.

ČASOPISY:

Soudcovské listy (roč. XV., č. 4.). Dr. Otmar Kunze: O některých nesnázích praxe v obou právních oblastech republiky při provádění zákona o pracovních soudech.

České Právo (roč. XVI., č. 4.). Doc. dr. Frant. Vážný: O »privilegovaných« věřitelích v konkursu.

(Č. 5.) Doc. dr. F. Vážný: Vliv konkursu na soukromoprávní poměry.

Česká Advokacie (roč. XIX., č. 3.—4.). Dr. Marianna Herzfeldová: Právo na klíčné.

Prager Juristische Zeitschrift (roč. XIV., č. 7.). Dr. Adalbert Langer: Das sachliche Anwendungsgebiet des Achstudentengesetzes.

Juristenzeitung (roč. XV., č. 10.). Dr. Fritz Katzer: Über den Begriff des Versicherungsfalles in der Pensionsversicherung. — Dr. Wilhelm Batschek: Teilung der Witwenrente in der Pensionsversicherung.

Úrazové pojištění (roč. II., č. 2.). Ing. Oskar Klanic: Dodání dělníci v horních a hutních podnicích.

Vychází 20. každého měsíce. — Předplatné ročně Kč 20.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva« ročně Kč 32.—, pro předplatitele časopisu »Odborové sdružení československé« Kč 12.—, s přílohou »Archiv pracovního a sociálně pojišťovacího práva« Kč 18.—. Redakce, správa a výpravna v Praze I., Na Perštýně 11. — Majitel: Odborové sdružení československé. — Vydavatel a odpovědný redaktor Rudolf Tayerle. — Řídící redaktor Jaro Mír Hlaváček. — Tiskem Lidové knihtiskárny A. Němec a spol., Praha II., Hybernská ul. 7.

Novinová sazba povolena řed. pošt a telegr. 203.987-VII.-1927. Podací úřad Praha 25.